

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ประวัติศาสตร์ ป.๓

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

รศ.วุฒิชัย มูลศิลป์

ผู้ตรวจ

ดร.กัณฐิกา ศรีอุดม

ผศ.ดร.วรพร ภู่งศ์พันธุ์

นางสุริย์พันธุ์ สุขสาธุ

บรรณาธิการ

ผศ.ศิริพร ดาบเพชร

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวนพิมพ์ ๔๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-203-918-8

รหัสสินค้า ๑๓๑๓๐๕๕

จัดพิมพ์และจำหน่ายทั่วประเทศโดย
อักษร อักษรเจริญทัศน์ อจก. จำกัด
142 ถนนตะนาว เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
โทร./แฟกซ์ 0 2622 2999 (อัตโนมัติ 20 คู่สาย)
เว็บไซต์: www.aksorn.com | อักษรไทยร่มเกล้า จำกัด โทร. 0 2903 9101-6

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในโรงเรียนทั่วไปที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา ๒๕๔๖ และจากการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ จึงนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งมีความเหมาะสมและชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.๓ เล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยดำเนินการจัดทำให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตรทุกประการ ส่งเสริมกระบวนการคิด การสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร การตัดสินใจ การนำไปใช้ในชีวิต รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในสังคมไทย

หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.๓ เล่มนี้ มี ๓ หน่วย ในแต่ละหน่วยแบ่งเป็นบทย่อยๆ ซึ่งประกอบด้วย

๑. **เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วย** กำหนดระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าเมื่อเรียนจบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ต้องบรรลุมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรข้อใดบ้าง

๒. **แนวคิดสำคัญ** แก่นความรู้ที่เป็นความรู้ความเข้าใจคงทนติดตัวผู้เรียน

๓. **เนื้อหา** ครบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ นำเสนอเหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น

๔. **กิจกรรม** มีหลากหลายรูปแบบให้นักเรียนปฏิบัติ แบ่งเป็น

(๑) **กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้** นำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียน

(๒) **กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้** ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะประจำหน่วย

(๓) **กิจกรรมรวบยอด** ให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้รวบยอด

และประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดประจำหน่วย

หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.๓ เล่มนี้ นำเสนอการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งเป็นการศึกษาสิ่งที่ผู้เรียนเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ภาพ แผนภูมิ ตารางข้อมูล ช่วยในการนำเสนอสาระต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

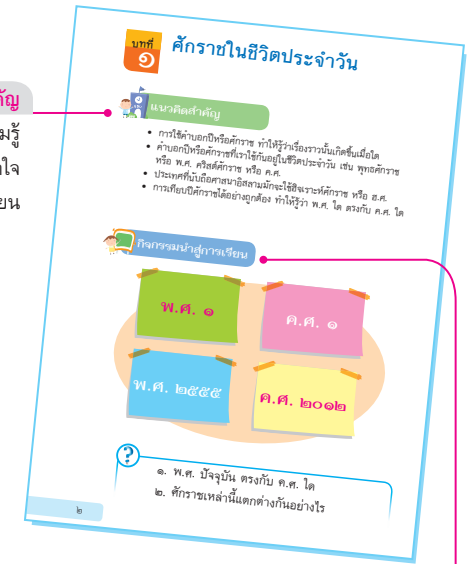
คณะผู้จัดทำจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า **หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ป.๓** เล่มนี้ จะเป็นส่วนเสริมการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนประวัติศาสตร์ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทุกประการ

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจงในการใช้สื่อ

แนวคิดสำคัญ
แก่นความรู้
ที่เป็นความเข้าใจ
คงทนติดตัวผู้เรียน

เป้าหมายการเรียนรู้
กำหนดระดับความรู้ความสามารถ
ของผู้เรียนเมื่อเรียนจบหน่วย

มาตรฐานตัวชี้วัด
ระบุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้
ในแต่ละหน่วย

กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้
นำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กระตุ้น
ความสนใจและวัดประเมินผลก่อนเรียน

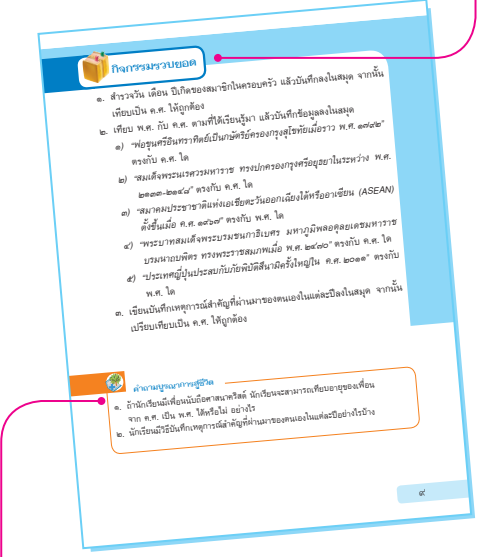
คำถามจุดประกาย
คำถามที่กระตุ้นความสนใจ
และฝึกฝนการวิเคราะห์

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนา
ความรู้และทักษะประจำหน่วย

กิจกรรมรวบยอด
ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้รวบยอด
และประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดประจำหน่วย

เนื้อหา
ครบตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. ๒๕๕๑
นำเสนอโดยใช้แผนภาพ แผนภูมิ ตาราง
เหมาะสมกับการเรียนการสอน

คำถามบูรณาการสู่ชีวิต
คำถามที่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ **วัน เวลา และเหตุการณ์**

บทที่ ๑ ตักรายในชีวิตประจำวัน

บทที่ ๒ เรื่องราวสำคัญของโรงเรียนและชุมชน

๑

๒

๑๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ **ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน
และพัฒนาการของชุมชน**

บทที่ ๑ ถิ่นฐานไทย

๒๐

๒๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ **บุคคลสำคัญของชาติไทย**

บทที่ ๑ พระมหากษัตริย์ผู้สถาปนาอาณาจักรไทย

บทที่ ๒ ร่มเกล้าชาวไทย

บทที่ ๓ บรรพบุรุษไทย

๕๓

๕๔

๖๕

๘๒

● คำสำคัญ

● บรรณานุกรม

๙๑

๙๒

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

วัน เวลา และเหตุการณ์

ภาพน้ำท่วม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วยที่ ๑

๑. เทียบ ตักรายที่สำคัญตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (มฐ. ส ๔.๑ ป.๓/๑)
๒. แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชนโดยระบุหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (มฐ. ส ๔.๑ ป.๓/๒)

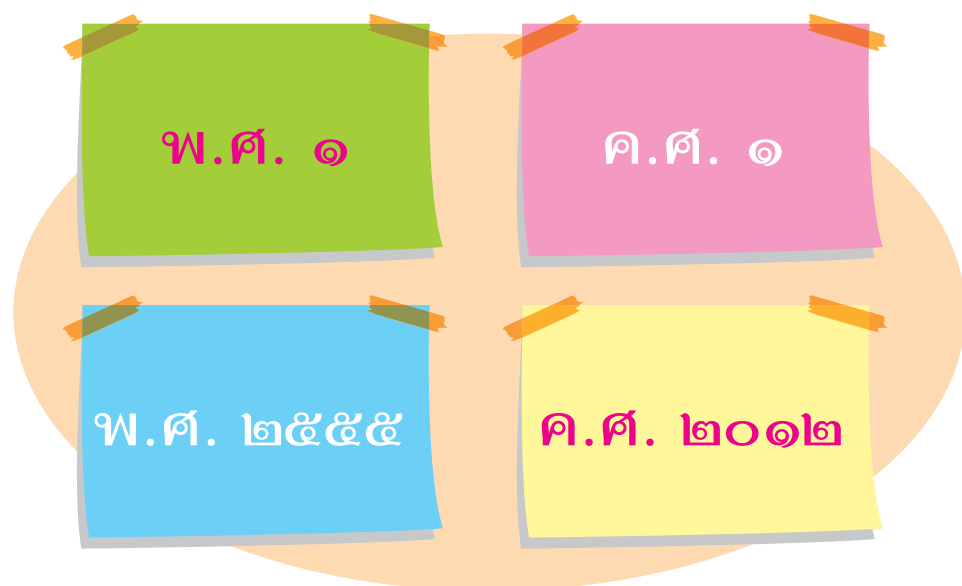

แนวคิดสำคัญ

- การใช้คำบอกปีหรือศักราช ทำให้รู้ว่าเรื่องราวนั้นเกิดขึ้นเมื่อใด
- คำบอกปีหรือศักราชที่เราใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น พุทธศักราช หรือ พ.ศ. คริสต์ศักราช หรือ ค.ศ.
- ประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามมักจะใช้ฮิจเราะห์ศักราช หรือ ฮ.ศ.
- การเทียบปีศักราชได้อย่างถูกต้อง ทำให้รู้ว่า พ.ศ. ไດ ตรงกับ ค.ศ. ไດ

กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

๑. พ.ศ. ปัจจุบัน ตรงกับ ค.ศ. ไດ
๒. ศักราชเหล่านี้แตกต่างกันอย่างไร

ในการบอกเล่าเรื่องราวหรือจดบันทึกเรื่องต่าง ๆ นิยมบอกวัน เดือน ปี เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นเมื่อใด คำบอกปีหรือศักราชที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ พุทธศักราช หรือ พ.ศ. และคริสต์ศักราช หรือ ค.ศ. ส่วนในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามมักใช้ฮิจเราะห์ศักราช หรือ ฮ.ศ.

๑ ที่มาของศักราช

ศักราชหรือคำบอกปีที่เห็นในปฏิทินไทย ส่วนใหญ่จะมีอยู่ ๒ ศักราช คือ พุทธศักราช หรือ พ.ศ. และคริสต์ศักราช หรือ ค.ศ.

พุทธศักราช หรือ **พ.ศ.** เป็นศักราชที่นิยมใช้ในประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา โดยประเทศไทยเริ่มนับปีที่พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพาน (ตาย) ครบ ๑ ปี เป็น พ.ศ. ๑

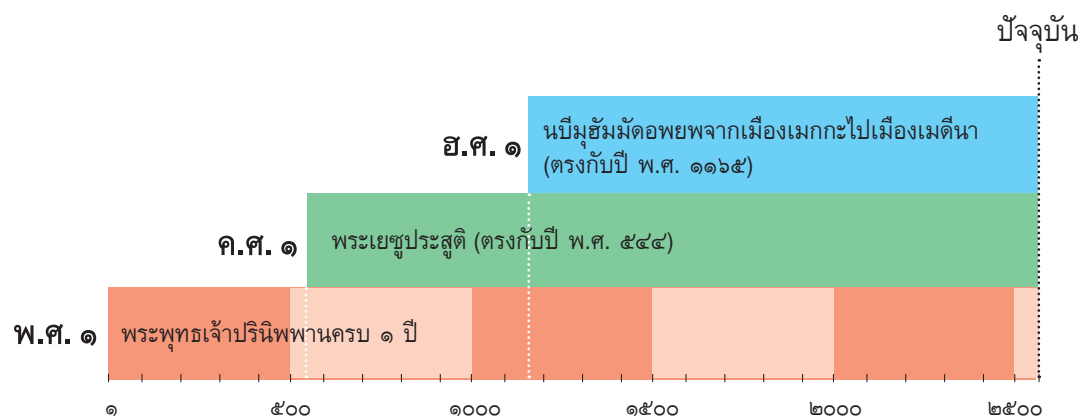

พ.ศ. ๑๐๐๐
หมายความว่า พระพุทธเจ้า
เสด็จปรินิพพานไปแล้ว
๑,๐๐๐ ปี ครับ

คริสต์ศักราช หรือ **ค.ศ.** เป็นศักราชที่นิยมใช้ในโลกระหว่างวันที่ซึ่งนับถือคริสต์ศาสนา โดยได้เริ่มนับปีที่พระเยซูประสูติ (เกิด) เป็น ค.ศ. ๑

นอกจากนี้ ในประเทศไทยมีผู้นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีการใช้ศักราชของศาสนาอิสลามด้วย เรียกว่า **ฮิจเราะห์ศักราช** หรือ **ฮ.ศ.** ซึ่งนิยมใช้ในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยได้เริ่มนับปีที่ท่านนบีมุฮัมมัดกระทำฮิจเราะห์ (การอพยพโยกย้าย) คือ ออกจากเมืองเมกกะไปยังเมืองเมดีนา เป็น ฮ.ศ. ๑

แผนผังแสดงช่วงเวลาการกำเนิดศักราชที่สำคัญ

ปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่จะบอก พ.ศ. และ ค.ศ. ดังตัวอย่างต่อไปนี้

▲ ปฏิทินในประเทศไทยส่วนใหญ่จะบอกทั้งพุทธศักราชและคริสต์ศักราช

คำถามจุดประกาย

๑. ปฏิทินมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
๒. การเรียนรู้เรื่องศักราชมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
๓. เพราะเหตุใด ในปฏิทินของไทยจึงบอกทั้ง พ.ศ. และ ค.ศ.

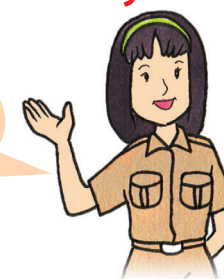

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่ ๑

๑. ให้นักเรียนจัดทำปฏิทินที่ระบุทั้งพุทธศักราชและคริสต์ศักราช คนละ ๑ เดือน จากนั้นนำมาแสดงที่หน้าชั้น และร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปใช้
๒. ร่วมกันอภิปรายว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนเกี่ยวข้องกับการใช้ พ.ศ. และ ค.ศ. หรือไม่ อย่างไร

๒ วิธีการเทียบศักราชแบบต่าง ๆ

นักเรียนรู้หรือไม่ว่า ปีเกิด
ของนักเรียนตรงกับ พ.ศ. ไດ
และตรงกับ ค.ศ. ไດ

การใช้ศักราชที่แตกต่างกันอาจทำให้เกิดความสับสนได้ ดังนั้นจึงควรระบุให้ชัดเจนว่าปีที่เราใช้เป็น พ.ศ. หรือ ค.ศ. นอกจากนี้การรู้วิธีเทียบศักราชจะช่วยให้ทราบว่า พ.ศ. ไດ ตรงกับ ค.ศ. ไດ

๑) การเทียบพุทธศักราชเป็นคริสต์ศักราช

พระพุทธศาสนากำเนิดก่อนคริสต์ศาสนา ๕๔๓ ปี ดังนั้นในการเทียบพุทธศักราชให้เป็นคริสต์ศักราช ให้ลบด้วย ๕๔๓ เช่น พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๕๔๓ เท่ากับ ค.ศ. ๒๐๐๘

๒) การเทียบคริสต์ศักราชเป็นพุทธศักราช

ถ้าต้องการทราบว่า ค.ศ. นี้ตรงกับ พ.ศ. ไດ ให้บวกด้วย ๕๔๓
เช่น ค.ศ. ๒๐๐๐ + ๕๔๓ ตรงกับ พ.ศ. ๒๕๔๓

การเปลี่ยน พ.ศ. เป็น ค.ศ. ➡ พ.ศ. XXXX - ๕๔๓ = ค.ศ. XXXX

การเปลี่ยน ค.ศ. เป็น พ.ศ. ➡ ค.ศ. XXXX + ๕๔๓ = พ.ศ. XXXX

เมื่อทราบวิธีเทียบศักราชแล้ว เราสามารถเทียบ พ.ศ. กับ ค.ศ. ของปีต่าง ๆ ได้ เช่น

พ.ศ. ๑๗๙๒ - ๕๔๓	ตรงกับ	ค.ศ. ๑๒๔๙
ค.ศ. ๑๒๔๙ + ๕๔๓	ตรงกับ	พ.ศ. ๑๗๙๒

พ.ศ. ๑๘๙๓ - ๕๔๓	ตรงกับ	ค.ศ. ๑๓๕๐
ค.ศ. ๑๓๕๐ + ๕๔๓	ตรงกับ	พ.ศ. ๑๘๙๓

พ.ศ. ๒๓๒๕ - ๕๔๓	ตรงกับ	ค.ศ. ๑๗๘๒
ค.ศ. ๑๗๘๒ + ๕๔๓	ตรงกับ	พ.ศ. ๒๓๒๕

พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๕๔๓	ตรงกับ	ค.ศ. ๑๙๓๒
ค.ศ. ๑๙๓๒ + ๕๔๓	ตรงกับ	พ.ศ. ๒๔๗๕

พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๕๔๓	ตรงกับ	ค.ศ. ๒๐๑๑
ค.ศ. ๒๐๑๑ + ๕๔๓	ตรงกับ	พ.ศ. ๒๕๕๔

คำถามจุดประกาย

๑. เพราะเหตุใด ข้อมูลที่บอกเหตุการณ์ของชาวยุโรปจึงใช้คริสต์ศักราช
๒. เพราะเหตุใด บันทึกเหตุการณ์ส่วนใหญ่ของไทยจึงระบุเป็นพุทธศักราช

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่ ๒

๑. เปรียบเทียบพุทธศักราชปัจจุบันให้เป็นคริสต์ศักราช
๒. เปรียบเทียบพุทธศักราชต่อไปนี้ให้เป็นคริสต์ศักราช
 - ๑) พ.ศ. ๒๐๐๐
 - ๒) พ.ศ. ๑๖๗๘
 - ๓) พ.ศ. ๑๘๙๕
๓. เปรียบเทียบคริสต์ศักราชต่อไปนี้ให้เป็นพุทธศักราช
 - ๑) ค.ศ. ๒๐
 - ๒) ค.ศ. ๑๑๒๕
 - ๓) ค.ศ. ๑๙๙๙

๓) ตัวอย่างการเทียบศักราชในชีวิตประจำวันของเรา

ในชีวิตประจำวัน เราเห็นการใช้ พ.ศ. และ ค.ศ. ปนกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น ปฏิทิน หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา หากศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเรา ครอบครัวของเรา โรงเรียน และชุมชนของเราแล้ว การรับรู้เรื่องราวที่สำคัญ ๆ นั้นเกิดเมื่อปีศักราชใด ช่วยให้เราเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเรียงลำดับเรื่องราวที่เกิดขึ้นก่อนหลังได้ถูกต้อง

ตัวอย่างการเทียบศักราชในชีวิตประจำวันของเรา

พ.ศ.	ตรงกับ ค.ศ.	เรื่องราวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น
๒๕๔๓	๒๐๐๐	- ปีเกิดของเรา
๒๕๔๖	๒๐๐๓	- คุณย่าเสียชีวิต - เข้าเรียนที่โรงเรียนอนุบาล

พ.ศ.	ตรงกับ ค.ศ.	เรื่องราวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น
๒๕๔๗	๒๐๐๔	- น้องชายของเราเกิด
๒๕๔๘	๒๐๐๕	- น้ำท่วมโรงเรียนตอนเรียนชั้นอนุบาล ๓ - ได้รางวัลหุ่นน้อยสุขภาพดี
๒๕๔๙	๒๐๐๖	- ไฟไหม้ร้านค้าที่ตลาดใกล้บ้าน - อาคารใหม่โรงเรียนสร้างเสร็จ
๒๕๕๐	๒๐๐๗	- นั่งรถไฟไปเที่ยวเชียงใหม่กับพ่อแม่และน้องชาย - ไปเยี่ยมคุณตาที่ต่างจังหวัด และมีเพื่อนเล่นใหม่ชื่อหนูแดง
๒๕๕๑	๒๐๐๘	- พ่อย้ายไปทำงานที่จังหวัดสงขลา แม่กับพวกเรายังอยู่ที่บ้านเดิม - มีผู้อำนวยการโรงเรียนคนใหม่
๒๕๕๒	๒๐๐๙	- พ่อย้ายกลับมาทำงานที่เดิม ครอบครัวได้อยู่ด้วยกัน

คำถามจุดประกาย

๑. เพราะเหตุใด เราจึงต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการเทียบศักราช
๒. ถ้าให้เทียบศักราชปีเกิดของสมาชิกในครอบครัว นักเรียนจะเทียบได้หรือไม่ และมีวิธีการเทียบอย่างไร
๓. การเรียนรู้ เรื่อง การเทียบศักราชมีประโยชน์ต่อการลำดับเหตุการณ์ หรือไม่ เพราะเหตุใด

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่ ๓

๑. สอบถามพ่อแม่ว่า มีเหตุการณ์สำคัญใดเกิดขึ้นในครอบครัวบ้าง และเกิดขึ้นในปีใด แล้วบันทึกลงในสมุด
๒. เรียงลำดับเหตุการณ์ที่กำหนดให้ตามลำดับก่อนและหลัง
 - ๑) ปรานีเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘
 - ๒) เมื่อ ค.ศ. ๑๙๙๔ วิชาจบการศึกษาจากสหรัฐอเมริกา
 - ๓) ปรานีเข้าทำงานครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑
 - ๔) ลูกชายของปรานีเกิดเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๒
 - ๕) น้ำท่วมบ้านปรานีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘

กิจกรรมรวบยอด

๑. สัรวจวัน เดือน ปีเกิดของสมาชิกในครอบครัว แล้วบันทึกลงในสมุด จากนั้นเทียบเป็น ค.ศ. ให้ถูกต้อง
๒. เทียบ พ.ศ. กับ ค.ศ. ตามที่ได้เรียนรู้มา แล้วบันทึกข้อมูลลงในสมุด
 - ๑) “พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นกษัตริย์ครองกรุงสุโขทัยเมื่อราว พ.ศ. ๑๗๙๒” ตรงกับ ค.ศ. ไດ
 - ๒) “สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงปกครองกรุงศรีอยุธยาในระหว่าง พ.ศ. ๒๑๓๓-๒๑๔๘” ตรงกับ ค.ศ. ไດ
 - ๓) “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN) ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๗” ตรงกับ พ.ศ. ไດ
 - ๔) “พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐” ตรงกับ ค.ศ. ไດ
 - ๕) “ประเทศญี่ปุ่นประสบกับภัยพิบัติสึนามิครั้งใหญ่ใน ค.ศ. ๒๐๑๑” ตรงกับ พ.ศ. ไດ
๓. เขียนบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่ผ่านมาของตนเองในแต่ละปีลงในสมุด จากนั้นเปรียบเทียบเป็น ค.ศ. ให้ถูกต้อง

คำถามบูรณาการสู่ชีวิต

๑. ถ้านักเรียนมีเพื่อนนับถือศาสนาคริสต์ นักเรียนจะสามารถเทียบอายุของเพื่อนจาก ค.ศ. เป็น พ.ศ. ได้หรือไม่ อย่างไร
๒. นักเรียนมีวิธีบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่ผ่านมาของตนเองในแต่ละปีอย่างไรบ้าง

เรื่องราวสำคัญของโรงเรียน และชุมชน

แนวคิดสำคัญ

- การค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน ช่วยให้เรื่องราวที่ค้นคว้ามีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ
- การค้นคว้าเหตุการณ์สำคัญในชุมชนและโรงเรียน ทำให้รู้ความเป็นมาของชุมชนและโรงเรียน และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและโรงเรียน
- การลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง ทำให้เห็นความต่อเนื่องของเหตุการณ์และเห็นว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกัน

กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

ภาพน้ำท่วมโรงเรียน จังหวัดพิจิตร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓

จากภาพ เกิดเหตุการณ์สำคัญอะไรขึ้นในโรงเรียน และมีผลกระทบต่อบุคคลในโรงเรียนอย่างไร

การรู้จักวิธีการค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้หลักฐานที่มีความเกี่ยวข้องและน่าเชื่อถือ ทำให้เรื่องราวที่เราค้นคว้ามีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

การค้นคว้าและเรียนรู้เรื่องราวสำคัญของโรงเรียนและชุมชน ทำให้เรารู้จักชุมชนและโรงเรียนของเรามากขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันและรู้สึกภาคภูมิใจในชุมชนของเรา

๑ โรงเรียนและชุมชนของเรา

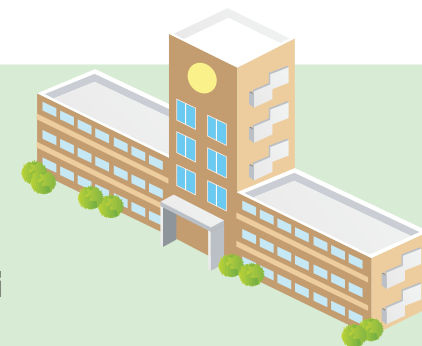
ในการค้นหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและชุมชนของเรามีวิธี ดังนี้

๑) **ตั้งคำถาม** เช่น โรงเรียนตั้งขึ้นเมื่อใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรบ้าง สถานที่สำคัญของชุมชนคือที่ใด ประเพณีสำคัญของชุมชนคืออะไร

จากตัวอย่างหัวข้อนี้ นักเรียนสามารถนำมาตั้งคำถามเพื่อเป็นหัวข้อในการค้นหาเรื่องราวของโรงเรียนและชุมชน เช่น

โรงเรียนของเรา

- โรงเรียนของเราตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ไດ
- ปัจจุบันโรงเรียนของเราตั้งขึ้นมากี่ปีแล้ว
- โรงเรียนของเราเคยเปลี่ยนชื่อโรงเรียนบ้างหรือไม่
- ในปีแรกที่เปิดสอนมีจำนวนครูและนักเรียนกี่คน
- ตั้งแต่ก่อตั้งโรงเรียนมา โรงเรียนของเรามีผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งหมดกี่คน และมีชื่ออะไรบ้าง
- ตั้งแต่ก่อตั้งโรงเรียนมา มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เช่น น้ำท่วมโรงเรียน มีการสร้างตึกใหม่ ๆ มีการถมบ่อน้ำ
- เรื่องราวสำคัญของโรงเรียนมีอะไรบ้าง เช่น ได้รับรางวัล นักเรียนได้ไปแข่งขันกีฬา

หลักฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและชุมชน เช่น

ชุมชนของเรา

- ชุมชนของเราชื่ออะไร ทำไมจึงมีชื่อเช่นนั้น
- ชุมชนนี้ตั้งขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใด
- มีสถานที่สำคัญอะไรบ้าง
- มีประเพณี เทศกาล หรืออาหารประจำท้องถิ่นอะไรบ้าง
- คนในชุมชนอาศัยกันมาตั้งแต่เมื่อใด
- มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและศาสนาหรือไม่ เช่น มีทั้งคนไทย คนจีน คนลาว คนมอญ
- ใครคือบุคคลสำคัญในท้องถิ่น มีผลงานอะไรบ้าง
- ใครเป็นผู้นำชุมชนในปัจจุบัน

เมื่อเราทราบ
วิธีการตั้งคำถามแล้ว
เรามาศึกษาวิธีการรวบรวมหลักฐาน
กันต่อเลยครับ

๒) รวบรวมหลักฐาน หลักฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและชุมชน เช่น

- (๑) หลักฐานที่เป็นตัวหนังสือ แบ่งเป็น
- หนังสือประวัติโรงเรียน หนังสือรุ่น หนังสือประจำปีของโรงเรียน
 - หนังสือประวัติชุมชน หนังสือแนะนำสถานที่สำคัญของชุมชน
- หนังสือเหล่านี้บอกเล่าเรื่องราวสำคัญในช่วงเวลาต่าง ๆ ทำให้เราเห็นความเปลี่ยนแปลง เช่น ชุมชนขยายตัวในปีใด โรงเรียนสร้างตึกใหม่เพราะมีนักเรียนมากขึ้น

▲ หนังสืออนุสรณ์โรงเรียน แสดงข้อมูลนักเรียนในแต่ละรุ่น

▲ หนังสือท้องถิ่น แสดงข้อมูลของท้องถิ่น

▲ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แสดงข่าวในท้องถิ่น

(๒) หลักฐานที่ไม่ใช่ตัวหนังสือ เช่น

๑. สถานที่สำคัญ เช่น อนุสาวรีย์ วัด อาคารสำคัญ อาทิ ศาลากลางจังหวัด พิพิธภัณฑ
๒. รูปปั้นบุคคล เช่น ผู้ก่อตั้งโรงเรียน พระสงฆ์ที่ได้รับความเคารพนับถือ เจ้าเมือง บุคคลสำคัญในท้องถิ่น

▲ พิพิธภัณฑท้องถิ่นโกมลผ้าโบราณ อำเภอลอง จังหวัดแพร่

▲ อนุสาวรีย์สุนทรภู่ อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

๓. ภาพถ่าย เช่น ภาพถ่ายของโรงเรียนและชุมชน ในช่วงเวลาต่าง ๆ

๔. สิ่งของเครื่องใช้ในสมัยต่าง ๆ ที่ได้เก็บไว้ในวัด โรงเรียน พิพิธภัณฑ์ของชุมชน เช่น เครื่องพิมพ์ดีดแบบเก่า โต๊ะ เก้าอี้แบบต่าง ๆ ปิ่นโต ถาดอาหาร ตู้ไปรษณีย์แบบเก่า เสื้อผ้า เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

▲ ที่ชุมชนพระพรหมรูปแบบต่าง ๆ เป็นของพื้นบ้านที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจำทวี จังหวัดพิษณุโลก

นอกจากนี้ เราสามารถสอบถามประวัติความเป็นมาของโรงเรียน และชุมชนได้จากผู้ใหญ่ เช่น

- สอบถามพระสงฆ์หรือผู้อาวุโสในชุมชน เกี่ยวกับงานประเพณีสำคัญ ๆ ของชุมชน
- สอบถามพ่อค้าแม่ค้าในตลาดและชาวบ้านในชุมชน เรื่อง การขยายตัวของชุมชน เช่น จำนวนตลาดที่เพิ่มมากขึ้น เมืองที่ขยายตัวขึ้น
- สอบถามจากนักเรียนที่เป็นศิษย์เก่า เกี่ยวกับข้อมูลของโรงเรียนในช่วงเวลาต่าง ๆ
- สอบถามคุณครู แม่ครัว แม่ค้า การโรงเรียน ถึงการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนในช่วงเวลาที่คนเหล่านี้ได้เห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายและนำมาเปรียบเทียบกัน

ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามนี้ควรนำมาใช้ประกอบกับหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือ เช่น หากมีผู้บอกว่าชุมชนขยายตัวขึ้นเพราะมีตลาด โรงเรียน และโรงพยาบาลเพิ่มขึ้น เราสามารถดูจำนวนที่ถูกต้องได้จากเอกสารทางราชการที่บันทึกจำนวนตลาด โรงเรียน และโรงพยาบาลของชุมชนไว้

การเรียนรู้เหตุการณ์สำคัญของชุมชนและโรงเรียนทำให้เราเห็นความต่อเนื่องของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้ทราบว่าเหตุการณ์ใดเกิดก่อนเกิดหลัง และทราบได้ว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร รวมทั้งทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนและโรงเรียนของเราอีกด้วย

คำถามจุดประกาย

๑. การเรียนรู้เรื่องราวสำคัญของโรงเรียนและชุมชนมีประโยชน์อย่างไร
๒. วิธีการใดที่ควรจะนำมาใช้ในการเรียนรู้เรื่องราวสำคัญของโรงเรียนและชุมชน จึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะอะไร
๓. สิ่งใดสำคัญที่สุดในการศึกษาเรื่องราวของชุมชนในอดีต เพราะเหตุใด

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่ ๑

๑. แบ่งกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนหรือชุมชนของตนเอง แล้วบันทึกข้อมูล จากนั้นนำเสนอผลงานหน้าชั้นตามลำดับต่อไปนี้
 - ๑) หัวข้อที่สืบค้น
 - ๒) หลักฐานหรือแหล่งข้อมูลที่ใช้
 - ๓) วิธีการที่ใช้รวบรวมข้อมูล
๒. ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า ระหว่างหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือ กับหลักฐานที่ไม่ใช่ตัวหนังสือ หลักฐานใดให้ข้อมูลได้ถูกต้องกว่ากัน แล้วสรุปผลการอภิปราย และบันทึกข้อมูลลงในสมุด

๒ ตัวอย่างการลำดับเรื่องราวตามเวลา

การเรียบเรียงเรื่องราวสำคัญของชุมชนและโรงเรียน โดยมีการเรียงลำดับตามปี ทำให้เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเหตุการณ์ใดเกิดก่อนเกิดหลัง และเหตุการณ์เหล่านั้นมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน

พ.ศ.	เหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน
๒๕๒๐	- โรงเรียนตั้งขึ้นเป็นปีแรก มีครู ๗ คน นักเรียน ๕๐ คน - อาคารเรียนสร้างด้วยไม้มี ๒ ชั้น มีสนามหญ้าและสระน้ำ
๒๕๒๕	- ได้รับรางวัลโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนมีชื่อเสียงมากขึ้น - มีครูเพิ่มเป็น ๑๕ คน นักเรียนเพิ่มเป็น ๑๕๐ คน
๒๕๒๗	- สร้างอาคารเรียนใหม่เป็นอาคาร ๓ ชั้น มีนักเรียนเพิ่มเป็น ๒๐๐ คน
๒๕๒๙	- นักเรียนได้รับรางวัลตอบปัญหาภาษาอังกฤษและรางวัลวงดนตรีสากลยอดเยี่ยมประจำจังหวัด - ถมสระน้ำเพื่อสร้างอาคารเรียนและอาคารพลศึกษา
๒๕๓๔	- นักเรียนเพิ่มเป็น ๓๙๐ คน ครูเพิ่มเป็น ๕๐ คน - น้ำท่วมโรงเรียน ทำให้อาคารเรียนไม้หลังเก่าเสียหาย
๒๕๓๕	- รื้ออาคารเรียนไม้หลังแรกเพื่อสร้างโรงอาหารและหอพักนักเรียน
๒๕๓๖	- เปิดรับนักเรียนประจำปีแรก มีนักเรียนประจำ ๓๐ คน
๒๕๓๙	- ขยายการสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ - นักเรียนเพิ่มเป็น ๗๐๐ คน ครู ๘๕ คน

จากเหตุการณ์ดังกล่าว เรานำมาเรียงลำดับโดยใช้เส้นเวลา ดังนี้

ความรู้เสริม

โรงเรียน จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ ซึ่งพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงแห่งแรกขึ้นในพระบรมมหาราชวัง คือ โรงเรียนนายทหารมหาดเล็ก ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และขนบธรรมเนียมราชการ

ใน พ.ศ. ๒๔๒๗ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรทั่วไปขึ้นตามวัดหลายแห่ง โรงเรียนหลวงแห่งแรกของราษฎร คือ โรงเรียนวัดมหรณพาราม

คำถามจุดประกาย

๑. เพราะเหตุใด ในการค้นหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและชุมชน จึงควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการรู้
๒. การเรียงลำดับเหตุการณ์โดยใช้เส้นเวลามีประโยชน์อย่างไร
๓. ถ้านักเรียนจะเล่าเหตุการณ์สำคัญของครอบครัวตนเองให้เพื่อนฟัง นักเรียนควรใช้วิธีการใด เพราะเหตุใด

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่ ๒

๑. ร่วมกันอภิปรายว่า การศึกษาข้อมูลของโรงเรียนและชุมชนของตนเองมีประโยชน์อย่างไร
๒. ร่วมกันตั้งหัวข้อที่นักเรียนต้องการรู้เกี่ยวกับโรงเรียนหรือชุมชนของตนเอง เช่น ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน ประวัติผู้อำนวยการโรงเรียน ประวัติความเป็นมาของชื่อชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
๓. ร่วมกันบอกแหล่งข้อมูลที่ต้องใช้ในการสืบค้นเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนหรือชุมชน

กิจกรรมรวบยอด

๑. แบ่งกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลของโรงเรียนหรือชุมชน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ แล้วบันทึกวิธีการทำงานในแต่ละขั้นตอน

ตัวอย่างการบันทึกวิธีการทำงาน

ขั้นที่ ๑ ตั้งคำถาม (กำหนดหัวข้อที่ต้องการศึกษา)

ขั้นที่ ๒ รวบรวมหลักฐาน

แหล่งข้อมูล	ข้อมูลที่ได้
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

ตัวอย่าง

๒. ให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่สืบค้นได้มาบันทึกลงในสมุดโดยใช้เส้นเวลา จากนั้นออกมาแสดงผลงานที่หน้าชั้น

คำถามบูรณาการสู่ชีวิต

๑. ถ้ามีคนมาสอบถามเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญของครอบครัว นักเรียนจะใช้หลักฐานใดบ้างประกอบการเล่าเรื่องเหตุการณ์สำคัญของครอบครัว
๒. ถ้าให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนของตนเอง นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร
๓. ถ้านักเรียนได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ จะสามารถนำเนื้อหาของเรื่องที่ทำมาทำเป็นเส้นเวลาได้หรือไม่ อย่างไร